

צ'רלס קופר-הספד

צ'רלס קופר נולד ביוהנסבורג בשנת 1926. בן עשרים קבל את התואר הראשון שלו בצירוף מדלית הצטיינות מיוחדת, מדלית Cullen מאוניברסיטת Witwaterstrand. הוא היה בן כנה של חתן פרס נובל אהרון קלוג ואיתו הוא גם חלק חדר בין השנים 1946-1949 כסטודנט לדוקטורט באוניברסיטת Cambridge. הוא עמד בבחינות Tripos האגדתיות במתמטיקה ופיסיקה והיה גאה בכך כל ימיו. את השתלמות הבת-דוקטורט עשה אצל פרוליך בליברפול. נבחר ל Fellow of the Royal Society of Edingurgh ובשנת 1956 הצטרף לסגל של אוניברסיטת St. Andrews בסקוטלנד. היה פרופסור בטכניון משנת 1967 עד 1995 ועוטר בקתדרה למצב מוצק.

צ'רלס היה מומחה לתיאוריה של על מוליכות ועל נזלות בהליום ואף כתב ספר שיצא בהוצאת Cambridge. את קורס המוסמכים הראשון שלי בטכניון למדתי מצ'רלס ומספרו.

צ'רלס כתב מלבד ספרו כ 70 מאמרים, חנך סטודנטים שחלקם הם חברי סגל היום, והיה בין עורכי הסדרה Ann. IPS. הוא השתתף בארגון כנסים בין לאומיים, היה חבר מערכת של עיתונים חשובים, ושמש כנשיא החברה הישראלית לפיסיקה.

בצ'רלס היה מן הרפתקן. את השבתון האחרון שלו בילה בקניה, באוניברסיטה של קניטה, בלימוד מכניקה אנלית לסטודנטים אפריקנים. בכך סגר מעגל: העניק מהידע שלו חזרה לסטודנטים צעירים ביבשת שבה קבל את ראשית השכלתו.

עוד כשהיינו סטודנטים צ'רלס היה ידוע כפרופסור הסופר אינטליגנטי, שידע הכול על הכול, שישב בשורה השנייה בצד ימין באודיטוריום 323 והיה נרדם מיד כשהמרצה בקולוקיום החל את הרצאתו. הוא היה מתעורר באורח פלא דקה לפני מחיאות הכפיים ותמיד היו לו שאלה או שתיים למרצה שהיו ענייניות, חכמות, ולפעמים גם מביכות. לא הבנו איך הוא עשה את זה.

כשהייתי משתלם בטר דוקטורט צעיר, צ'רלס למד אותי אלגוריתם מתמטי אלגנטי שמאפשר לחשב את הצורה הגיאומטרית של גבישים בשווי משקל. אלגוריתם זה שמש בתגלית מעבר פאזה של חספוס. העבודה הזו שהשתתפו בה מלבד צ'רלס וגד לנדאו גם סטיב ליפסון לרי שולמן ולסלי בלפור נבחרה לציין 100 שנים של העיתון Physical Review. זאן בליבר מפריס קבל על תגלית זו של אחרים את פרס לונדון.

צ'רלס היה איש מיוחד. חכם משכיל ונבון. יהודי מאד ואתיאיסט חרד. איש שאהב משחקי הגיון ושעשועי מחשבה, שהאמין שהעולם הוא חידה ופזל ענקי שבני אדם משחקים לפעמים זה נגד זה ולפעמים כל אחד מאיתנו נגד אלוהים. צ'רלס היה נציג מובהק של הרציונליזם, שהאמין שאפשר לפתור כמעט כל בעיה בהגיון צרוף. הוא היה אופטימיסט ללא תקנה, ולפעמים גם קצת דון קישוט באמונתו שההגיון בסוף חייב לנצח.

לצ'רלס הייתה מלחמת חורמה בשרלטנים, מכשפים, אורי גלר למיניהם, אסטרולוגים, מעשנים ונהגים פרועים. בשנותיו האחרונות ספר לי בבת הצחוק הנערית שלו ובזיק השובבות שתמיד היה בעיניו על ספרו שבכתובים Taurus Scatology שהיה לדעתו התשובה האולטימטיבית לכל אויבי הרציונאליזם. הוא היה מאד גאה על השם הפרוע שהוא התרגום ללטינית של הביטוי האנגלי הלא כל כך מעודן: Bullshit

צ'רלס היה רוצה שנזכור אותו כפי שהיה: חכם, אינטליגנטי משכיל, תאב חיים מלא סקרנות ועניין של נער צעיר עד ימיו האחרונים. יהי זכרו ברוך.
פרופ' יוסף אברון – דיקן הפקולטה לפיסיקה